

PROBLEMATICA SHRINKING CITIES ÎN ROMÂNIA

arhitect dr. Ilinca Păun Constantinescu

expert în cadrul proiectului **"LABORATOR BRĂILA - Abordări alternative ale periferiilor urbane în cadrul unui oraș cu creșterea stagnată (B-LAB)"**

Context general

În ultimul deceniu, problematica *shrinking cities*, ce se referă la dezvoltarea urbană negativă (oximoron sau nu), ocupă un loc important în discursul politic și academic. Acesta se preocupă de problemele sociale și economice recente care, în cele mai nefericite cazuri, conduc la abandonarea de clădiri sau chiar de porțiuni însemnate de oraș. Cu toate acestea, fenomenul de abandon urban nu e nou, există nenumărate exemple de-a lungul istoriei care-l susțin. Simplificând foarte mult, putem însă afirma că până în momentul industrializării, care a generat fenomenul de urbanizare, deci o creștere generalizată și fără precedent a orașelor, ascensiunile și decăderile orașelor erau de o importanță similară, iar alternanțele dintre ele, destul de frecvente.

Primele conștientizări teoretice ale problemei contracției urbane, relativ timide și descriind cazuri particulare, apar în epoca postmodernă, odată cu începuturile dezindustrializării țărilor dezvoltate, fenomen ce s-a petrecut cu un decalaj destul de mare față de țările comuniste, ce au insistat să continue activitățile de producție ignorând contextul vestic al orientării către activitățile terțiare. De aceea, după 1989, dezindustrializarea țărilor Europei de Est s-a petrecut mult mai brusc față de fenomenul vestic, mai nuanțat și întins pe o perioadă mai lungă.

Acesta este motivul pentru care un discurs mult mai puternic despre *shrinking cities* s-a conturat abia în anii 2000, după ce efectele căderii cortinei de fier s-au făcut simțite. Acest discurs dorește să compare manifestările de descreștere ale unor orașe ce au avut motive foarte diferite de creștere, precum orașele americane, europene vestice (mai cu seamă Marea Britanie sau Germania), sau cele postcomuniste, pornind de la premisa observației că aceste simptome prezintă trăsături comune. Așadar, față de manifestările anterioare, noutatea discursului recent constă în demonstrarea globalității acestui proces, precum și a multiplelor sale fațete, ceea ce îl diferențiază de declinul liniar prin care e în general înțeleasă dezindustrializarea. Studiarea acestuia, ce a început temeinic abia în ultimii ani¹, este cu atât mai interesantă cu cât se petrece într-un context al creșterii populației urbane globale.

BIBLIOGRAFIE

- ARCHPLUS 173, (mai 2005,): Shrinking Cities. Reinventing Urbanism;
- BERNT, M. et al. (2012) Shrink Smart: The governance of shrinkage within a European context, Leipzig, Helmholtz Centre for Environmental Research;
- BONTJE, M.; MUSTERD, S. (2012) „Understanding Shrinkage in European Regions”, în Built Environment, Volume 38, Number 2 (June): 153-161;
- DUMITRESCU, Bianca (2008), Orașele monoindustriale din România, Editura Universitară, București
- IANOȘ, Ioan (2004), Dinamica Urbană, Editura Tehnică, București
- IBA-Büro GbR (Ed.) (2008) IBA Book 7: Interventions, Edition Bauhaus, volume 28, Berlin, Jovis;
- LAURIAN, R. (1965) Urbanismul, București, Ed. Tehnică, București;
- LĂZĂRESCU, C. (1977) Urbanismul în România, Editura Tehnică, București;
- GHEȚĂU, Vasile (2012), Drama noastră demografică, Editura Compania, București
- MYKHENKO, V. and I. Turok. (2007), Cities in Transition: East European Urban Trajectories 1960-2005, Centre for Public Policy for Regions (CPPR), University of Glasgow.
- MURGESCU, B. (2010), România și Europa, Acumularea decalajelor economice (1500-2010), Polirom Historia
- OSWALT, P., (2006) Shrinking Cities, Vol. 1. International Research, Ostfildern-Ruit, Germania, Hatje Cantz Verlag;
- OSWALT, P., (2006) Shrinking Cities Vol. 2. Interventions, Ostfildern-Ruit, Germania, Hatje Cantz Verlag;
- OSWALT, P., & T. RIENIETS, (2006) Atlas der schrumpfenden Städte (2006), îngrijit de Elke Beyer, Anke Hagemann, Kristina Herresthal, Henning Schirmel, ed. Hatje Cantz, Ostfildern;
- OSWALT, P., K. Overmeyer, P. Misselwitz (2013) Urban Catalysts: The Power of Temporary Use, Berlin, DOM;
- PALLAGST, K., T. WIECHMANN, C. MARTINEZ-FERNANDEZ (Eds) (2014) Shrinking Cities. International Perspectives and Policy Implications, New York, Routledge;
- PICKVANCE, C. (2002). State socialism, post-socialism and their urban patterns: theorising the central and Eastern European experience, in: J. EADE and C. Mele (Eds) Understanding the City: Contemporary and Future Perspectives, pp.183-203. Blackwell, Oxford.
- STANILOV, K. (2007), The Post-Socialist City: Urban Form and Space Transformations in Central and Eastern Europe after Socialism, Springer, London.
- SZELÉNYI, I. (1996), Cities under socialism – and after, in: G. Andrusz, M. Harloe, and I. Szelényi (Eds) Cities after Socialism: Urban and Regional Change and Conflict in Post-socialist countries, pp. 286-317, Blackwell, Oxford.

URBAN CATALYSTS, accesibil la: www.urbancatalyst.net, accesat în noiembrie 2013;

VAN DEN BERG, L. & Drewett, R. & Klaassen, L.H. & Rossi, A. (1982): Urban Europe: A Study of Growth and Decline. Vol. 1, Oxford, Pergamon Press;

WALDHEIM, C. (ed) (2006) The Landscape Urbanism Reader, New York: Princeton Architectural Press;

WALDHEIM, C.; G. DASKALAKIS,; J. YOUNG,; J. BERNADO,; M. ROSELLO,; A. MACLEAN, (2001) Stalking Detroit. Barcelona: ACTAR;

ⁱ **Proiect cultural internațional:** Germania 2002-2008 *Shrinking Cities Project*, finanțat de Kulturstiftung des Bundes, cooperare cu Galeria de Artă Contemporană din Leipzig, Fundația Bauhaus Dessau, revista Archplus.

Cercetări academice: din 2004: Berkeley IURD (Institute of Urban and Regional Development): SCiRN (Shrinking Cities International Research Network).

Cercetări finanțate de guvern sau de diferite agenții naționale: UE: 2009-2013, COST (Bază de lucru interguvernamentală pentru cooperarea europeană în știință și tehnologie, din care România nu face parte) Proiect: Cities Regrowing Smaller, inițiat în Germania, Dresden/Dortmund; UE fonduri de cercetare europeană: *Shrink Smart (inițiat în Germania, Leipzig)*, UE: 2011 Urbact, seria Cities of Tomorrow, Action Today: *From Crisis to Choice: Re-imagining the Future in Shrinking Cities*; Franța 2006 ANR (Agence Nationale de Recherche) proiect de cercetare „Shrinking Cities”, ANR-06-JCJC-0058. Australia: Australian Research Council, Discovery Projects, ‘Achieving urban vitality: skills and employment development in shrinking cities’, DP0984530., Anglia: CAR (Cambridge Architectural Research Ltd) etc.

Programe naționale de redevoltare urbană: Germania: Stadtumbau Ost, Stadtumbau West.

Proiecte (implementate) de redevoltare urbană: IBA (Internationale Bauausstellung) Germania 2002-2010: *Weniger ist Zukunft*, acțiuni-experiment inițiate și puse în practică de 19 orașe din landul Sachsen Anhalt, finanțat de Fundația Bauhaus Dessau, Agenția de dezvoltare a Sachsen Anhalt (SALEG) 2010: expoziție de redevoltare urbană a landului.